

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 70, II, пов.
Конто почт. мах. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло» Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краях 4.50 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. р.,
Румунії 150 лей, Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл., Зміня
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Речинець для протверезення.

Liberté veto. — Добрий приклад Швеції та Чехословаччини. — Відкладена сесія. — Час до надуми.

Великі та малі європейські держави, що зібрались на останню раду в Женеві в справі прийняття Німеччини на постійного члена Ради Ліги Націй, мають майже пів року часу до надуми над своїми успіхами, а чужими невдачами. Не поміг дипломатичний хист Чемберлена та Бріана, щоб погодити ворожо настроєних. Вистачило одного впертого голосу: представника Бразилії і не можна було перевести формальності щодо вступу Німеччини до Ради Ліги.

Остання женецька сесія мала цілком різний тон — від надії до розчарування. Поодинокі моменти її дискусії стануть повчальним матеріалом для її провідників. Першим пунктом над яким імовірно прийде їм подумати, буде цей пункт статуту, що домагається однодушної згоди, коли діло йде про прийняття нового члена. Пункт створений з дуже ідеальних мотивів, як личить організації, що має дати приклад повної гармонії між державами, що хочуть почати добу миру. Однак, як викидається, зрівняння представлених держав у Лізі щодо їх прав голосу може довести до непередбачених несподіванок, коли один голос малої держави може спаралізувати працю всіх інших і інші мусять йому підчинитись.

Чехословаччина та Швеція пробували прикладом своєї доброї волі вплинути на інші завзяті держави, відступаючи свої місця в Раді Ліги — Польщі та Голландії, які чали би там одержати недостійні місця. Та це не допомогло. Євастіки, що коли Чемберлен і Бріан підкопували справу шораз сильніше, в останній момент крім Бразилії підставили ще свою ногу Румунія, також домагаючись місця в Раді. У такій атмосфері Бріан утратив віру в силу свого красномовства, а Чемберлен у силу тверезих аргументів. Вони рішили згідно з представниками Німеччини, що єдиною розв'язкою ситуації є відкласти всю справу до вересня. Одночасно всі держави, що підписали лькарський договір, проголосили однозначний комунікат, що не вважають перерву має послужити їм до перевірки своєї закордонної політики — протверезення їхньої гарячки в ріжних напрямку. Англія та Франція прохлонули мабуть у своїй вірі щодо ярих настроїв деяких малих держав, Мали держави прохлонули у своїм запалі, віруючи в свою силу йноординаду з великими, тому, що в Женеві поводяться з ними як з рівними. І ті, що вірять у мирні наміри Німеччини і ті, що не вірять їй, матимуть час змислити всі

аргументи. наскільки співпраця з нею є в інтересі нової мирної політики. Бріан, якого прошалну промову принесуть завтрашні часописи, не забуде пригадати всім державам своєї головної ідеї в новій формі: що держави представлени в Лізі Націй повинні промовляти спільною європейською мовою, а не мовою своїх вузьких державних інтересів.

Ліга Націй повстала як наслідок великої війни, в якій найбільші держави прийшли до пізної та гіркої пради, що навіть перемога при нинішніх засобах війни не виплачується. Коли ці великі держави, у власнім інтересі, бачать необхідну потребу шукати порозуміння між собою і навіть з іншими, найменшими державами, то ясно, що держави, яких самостійна політика не може відгравати ніякої ролі на європейській сцені, мало мають вигляда на наслідкування Італії, яка бущим-то хоче творити зовсім нові союзи, на власну руку, не віруючи

нікому, тільки власній прибільшеній силі.

Французька та англійська дипломатія в першій мірі зробить таерезні висновки щодо своєї дотеперішньої поведінки на женецькій грунті. Нема сумніву, що Чемберлен і Бріан мусіли шепнути дещо присного на вухо мін. Скінському, обіцяючи йому, що Польщі ніхто не гадає криадити. Хто зна, чи таких обіцянок не одержали ще інші представники малих держав. З цих довірочних розмір счинилась міжнародна мегушн. Молоді народи не ріжняться нічим від дітей, які розуміють обіцянки згідно з власними бажаннями і домагаються їх здійснення негайно. Інакше починають заводити на весь голос. Деякі поважні польські органи є пересвідчені, що Німеччину не прийняли до Ліги Націй лише тому, що Польща вперлася і вчать своїх дипломатів розуму на майбутнє: щоб кричали спільно з усею суспільністю на весь голос доти, доки всі «великодержавні польські домагання» не бодуть у Женеві здійснені.

Цим мають навіть шестимісячний акаційний речинець для протверезення нічого не допоможе.

Політика сіоністів.

Політичні резолюції II. загальнопольського Сіоністичного З'їзду.

У Варшаві закінчився II. зїзд сіоністичних організацій цілої Польщі. Дня 16. березня прийняв він політичні постанови, що мають латги в основу практичної політики жидівського клубу в соїм та сенаті. З огляду на вагу тих постанов наводимо їх у цілості: 1) Зїзд висловлює довіру для нового голови жидівського клубу посла Гартгяса; 2) Зїзд приймає декларацію посла Гартгяса (в нас поміщена вона в скороченому виді вчора), зложену на засіданні жидівського клубу по виборі його на голову і зголошену до протоколів до потверджуючого відомо; 3) Зїзд визнає послів і сенаторів до підтримування політики Гартгяса; 4) Зїзд стверджує, що не звважаючи на усилені старання б. голови Жид. Клубу посла д-ра Райха в пертрактаціях з урядом, закінчених порозумінням з дня 4. липня 1925 р., уряд не дотримує своїх зобов'язань, що впливали з порозуміння, заклученого між ним і репрезентацією Жидівського Клубу. Супроти того зїзд визнає всіх сіоністичних послів і сенаторів, щоб на засіданнях Жидівського Клубу голосували за внесенням на перехід Клубу до опозиції проти уряду; 5) Зїзд визнає сіоністичних послів і сенаторів, щоб поробили в Жидівському Клубі відвадині кроки для оголошення змісту угоди, що може наслідати тільки в порозумінні з президентом Національної Ради.

Слід замітити, що делегати на зїзд зі Сх. Галичини запропонували були окремі цілкові відміни від прийнятих резолюцій, які зїзд відкинув. Вони не давали нічого нового над те, про що при всякій нагоді говорив посол Райх в оправдання

своїєї політики. В першій з тих відкинутих резолюцій було між иншим таке місце: Зїзд вважає польсько-жидівське порозуміння за один із середників, що ведуть до забезпечення жидівському населенню повноти політичних, господарських і національних прав. За те друга точка пропонує резолюцій мала чисто демонстративний характер. Виходячи з заложення—звучить вона—що правопорядок і поступ держав може існувати тільки при допомозі забезпечення всім народам, що живуть в державі, всяких можливостей цілковитого розв'язку в межах Річипосполитої зїзд визнає жидівську парламентарну репрезентацію до підтримування національних меншостей в їх боротьбі за національне право, якщо таке не стоїть у конфлікті з інтересами жидівства.

Про ніяку опозицію до уряду в тих перепавших резолюціях нема ні згадки, а натоїсць є тільки делікатне зазначення, що, мовляв, уряд не зробив нічого в справі поліпшення долі жидівства, а мін. Грабський Ст. далі форсує *ni pegeris clausus*, не звважаючи на угоду. Ні яких конкретних пропозицій боротьби хоч би проти цього останнього революції не заклучали. Не диво, що вони провалились.

Львівський «Хвіля» лише з тої нагоди, що — мовляв — наші, тобто «малопольські» делегати підняли справу національних меншостей в запроєктованих резолюціях, а зїзд між своїми резолюціями що справу цілковито пропустив. Ідию, що не тільки поляк, але й «малопольський» Жид розумний аж по шкоді тільки так можна собі пояснити оту демонстративну резолюцію зі застереженням, щоби підтримувати національні чинності тільки

тоді, коли вони не осягають у конфлікті з інтересами жидівства. Але чужини, що Райх і його «малопольські» поклонники та родимці стоять завдяки своїй поїтності в конфлікті з усіма національними меншостями за винятком польської у Східній Галичині, то не знати, які меншості мали проєктовати на думці.

Америка і Женева.

Американська преса, передаючи точні сповоздання з усіх дискусій у Женеві, не скриває свого невдоволення, що поодинокі держави, починаючи від Франції та Німеччини, самі провинились у кризі переговорів. На загал преса не ставить ся прихильно до поглядів німецьких делегатів, які не хотіли підступити від свого несприятного становища. Деякі органи не скривають свого невдоволення, заявляючи, що передбачали наслідок цих непорозумінь. Американський уряд не радо висловлює свої погляди про невдачу переговорів, однак не скриває, бажання, щоб вони скінчились успішно. Акція президента Куліджа щодо загальноєвропейського розвороння була би повні захищена, якби лькарське порозуміння розобилось.

Кінець жен. нарад.

17. березня було рішуче засідання заг. збору Союзу Народів. Представники держав жаліли, що не вдалося прийняти вже тепер Німеччини, як наділись. Мельо Франко заявив, що постановою Бразилії є невдільна й окончна. Вего проти прийняття Німеччини піддержуватиме доки краї півд. і сер. Америки не одержуть місць у Раді Чемберлен, як преде. першої комісії висловие признання для Швеції й Чехословаччини. Жидання Німеччини признати її місце в Раді, признано слушним і оправданним, але не дозволило на те становити Бразилії. В імені Вел. Британії й сім держав що підписали лькарський пакт заявив, що голові далше вести почате лькарське діло. Бріан відчитав заяву, що жаліє з причини неприйняття Німеччини. Збори бажали, щоб до вересня побороно трудності і щоби прийнято Німеччину. Преде. Ради Іші пропонує для зреформування Ради вибрати спец. комісію. Предед. Парагваю Кабалеро заявив, що держави півд. і сер. Америки не погоджуються зі становищем Бразилії, хоч розуміють її, бо півд. Америка має право до широкого представництва в Раді. Описав прийнятого внесення Бріана, щоби заїт І. комісії в справі прийняття Німеччини відложати до вересня ц. р. після прийняття внесення голова зборів да Коста зажавав засідання короткого промовою.

Німецькі делегати перед виїздом із Женевы приймали ріжні делегації. Бріан після нарад із Штрессеманом і Логером казав: Женева.

Пам'ятати! Рідна школа — це народна фортеця, це ланка захисна і добі людині!

НОВИНКИ.

— Перший номер Лобин Номеса... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

— Нова Філія переселення... — Нова Філія переселення...

Очі шквенті в нас на руки... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

про життя і політичні густку... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

— Професійний напад?... — Професійний напад?...

НЕГАЙНО ПОШУКУЄТЬСЯ... — НЕГАЙНО ПОШУКУЄТЬСЯ...

оголошення... — оголошення...

адвокат... — адвокат...

д-р Марія Кретковська... — д-р Марія Кретковська...

десять зол... — десять зол...

шість і хавс... — шість і хавс...

Гарне волосся в окрасю... — Гарне волосся в окрасю...

Повітовий Союз Кооператив... — Повітовий Союз Кооператив...

Даром!... — Даром!...

С. ФЕДЕР... — С. ФЕДЕР...

НАСІННЯ... — НАСІННЯ...

ТОМАСИ... — ТОМАСИ...

КІСТЯНКУ... — КІСТЯНКУ...

РЕГУЛЯТОР... — РЕГУЛЯТОР...

Присилайте передплату!... — Присилайте передплату!...

оголошення... — оголошення...

Всячина.

Тайна чаю. Чому в деяких містах чай... — Тайна чаю. Чому в деяких містах чай...

Чим пояснити почерк людини? На... — Чим пояснити почерк людини? На...

Оповіді.

Український Наддніпрянський Театр... — Український Наддніпрянський Театр...

Репертуар Українського Наддніп... — Репертуар Українського Наддніп...

Дрібні оголошення... — Дрібні оголошення...

ТРАЦЦІА... — ТРАЦЦІА...

ОГОЛОШЕННЯ.

Повноважене Представництво Спільн... — Повноважене Представництво Спільн...

гуду Юдєвса і Біра до судової відповідальності, обох їх усунуто з посади, виключено з професійної спільноти лікарів, а крім цього компартію усунула їх і зі свого складу. В мотивах того всього сказано, що „справа Юдєвса і Біра має не так кримінальне як радше суспільно-політичне значіння і що партія не шалить комуністів, що порушують директиви про те, щоб уважно ставитися до спеціалістів, і щоб їх полегати до активного будівництва, та створювати їм сприятливу обстановку до роботи“. Мотиви переконуючі, але не досить, бо для нещасного Гешеліна, видно, не було вже вищої інстанції над тих двох партійних спеціалістів. Виходить, що як би їх не карали, то шкар не можуть давати ніякої запоруки, що такі випадки індивідуального пішення замітливих одиниць комуністами припиняться. Ось зразок застрашуючих життєвих відносин, ось зразок своєрідної диктатури в житті не владі, не чек-и а самих комуністів, в даному випадку ще й професійних товаришів. Приглядаючись тому фактові, мимоволі, приходять тобі на думку десятки інтелігентів, що покіналих теж самогубством нанево приналежних обставинах. У зв'язку з тим мимовільно насувається згадка на трагічну смерть Міхновського.

Зовсім інша справа і з зовсім іншого поля кайка та, про яку хочемо писати далі. У волинському селі Дубишах убили на хуторі Парсинаха громадського писаря Манделя Йосипа і його сина-приймача Кривчука Методія ще 23. березня 1925 р. З радянської преси виходить, що ціла околиця знає, хто їх убив і за що убив. Убивство має маскірні політичний підклад. Мандель знав про інші незаконні події сільських крижів і навіть про деякі з них доносив раз до прокуратури і слідчого судді. Та цей останній потягнув Манделя до відповідальності за клевету. Сільська рада рішила видати вбийників владі і направила відповідну постанову до суду і прокуратури. На диво ні суд ні прокуратура справою не заглибилися як слід, а обвинувачених покликали до пересуду в характері свідків. Вони направили підозріння за вбивство на жінку Манделя. Ця остання роила зі свого боку заходів, щоб винних притягнути до судової відповідальності. Це їй не вдалося і проти підозріння у вбивстві прийнято до доходування. Поновні заходи жінки спричинили те, що в справу вмішався окружний прокуратор і суд. Але і це не помогло. Пакінець дійшло до того, що всі акти справи пропали невідомо куди зі суду в Житомир.

Кінець-кінців минув ший 1925 р. і справа не рушила вперед. Випадково довідалася про неї колеги сількорів київської „Пролетарської Правади“ і порушила справу в пресі. І це не помогло. Тоді київські сількорі передали справу до харківських „Вістей“, де її широко обговорив П. Лісовий. Він домагався, щоб в справу вмішався генеральний прокуратор України та притягнув усіх винних до судової відповідальності за свідоме тушування справи.

Не вховаючи в те, хто має рацію, сільрада Дубиша, чи сількорі „Пролетарської Правади“ в Києва, чи пакінець П. Лісовий з „Вістей“, ми все ж таки нутею цей класичний випадок пролетарської судової справності і тамошних судових відносин. Інша річ, коли судять „контрреволюціонерів“ або таких, що займаються „економічною шпонажею“, тоді все їде справно і зразково. Але наведення зразок теж має своє значіння і киде жуг світла на ті нові життєві „щипності“, що їх рада владі заволоділа в низах.

Смерть Брусілова.

17. III. помер у Москві ген. Брусілов на запалення легких. Від кількох місяців був у санаторії.

Бірка.

Америка. дол. 810 — 812 канал. дол. 790 — 795, чеська кр. 02323 — 02333, лш 02324 — 02334, франка фр. 02823 — 02830, фр. швейц. 150 — 155, англ. фунт 3700 — 3750.

Золото. 29 кор. 3150 — 3200, 20 франк. 2900 — 2950, 20 марк. 3600 — 3650, 10 руб. 3900 — 4000.

Срібло. Австр. кор. 0-6400 — 0-6425, 5 австр. кор. 343 — 350, фінлянд. 172 — 175, рубль 270 — 275, рубль дрібним сріблом 135 — 140.

Післяниці золота з 1925 р. 3900 — 3900 жито галицьке з 1925 р. 2450 — 2550 жито галицьке бров. — до —, осес гал. 2250 — 2300.

Державні кредити на допомогу воєнним засівам.

Кр. Тоз. Госл. „Сільський Господар“ у Львові сповіщає:

Міністерство рідничтв у Варшаві отворило для рідничтв, пошкоджених в минулому господарському році пов'язаними і кіншими живими нещасностями кредит в Державний Річний Банк у загальній висоті 3,500,000 зол. на 6 або 7 відсотків в річний розрахунок. Репетиції сплати кредиту припадає на кінець листопада 1926 року.

Зі загальної суми кредиту приділено Міністерство рідничтв на воєнних засівах ось які квоти:

- 1) Варшавське воєводство 500,000 зол.,
- 2) Кельцьке — 200,000 зол.,
- 3) Лодзьке — 100,000 зол.,
- 4) Поморське — 300,000 зол.,
- 5) Виленьке — 400,000 зол.,
- 6) Білостоцьке — 100,000 зол.,
- 7) Могілодзьке — 250,000 зол.,
- 8) Краківське — 650,000 зол.,
- 9) Львівське — 500,000 зол.,
- 10) Станіславське — 300,000 зол.,
- 11) Тернопільське — 100,000 зол.,
- 12) Польське — 100,000 золотих.

В межах поодиноких повітів переважно розподіл кредитів на поодинокі повітні воєнні комітети допомоги воєнним засівам, поклікає до життя воєнних засілів сільсько-господарських організацій, що діють на території даного воєводства або побір їх з кругів самоврядування.

В межах політичних повітів розподіл на поодинокі громади спочиває в руках політичних комітетів допомоги воєнним засівам, покликані до життя старостами в місцевих сільсько-господарських організаціях або побір них з кругів повітового самоврядування.

Асигновані — на руки воєводів — квоти, після розподілу їх на політичні повітні воєнні комітети допомоги воєнним засівам, передають воєводствам до їх старостам.

Технічне переведення акредитування пошкоджених повітів і їхніми жителями несплати в річницю можуть старости перевести до своїх шкатулок:

а) Через повітові каси ошадності при видах рад повітних (сільських), при чому виділи повітові є обов'язки зложити на руки старости для Державного Банку Річного скрипт довжини на повну пендієну ім квоту задля забезпечення покривлення квот;

б) Через кредитові кооперативи повітового характеру, при чому ці кооперативи обов'язані на забезпечення кредиту зложити на руки старости для Державного Банку Річного Банку вексель з жирої каси кредитової централі (у нас Центрального Кооперативного Банку „Ковалевського Союзу Кредитового“ у Львові).

З відсотків, побораних від позичок у пошкоджених річницях припадає на рік Державного Банку Річного 34, процент, на рік каси, яка акредитує пошкоджених безпосередньо 24, процент, у виняткових випадках 34, процент у річний розрахунок.

Подаємо не до відома нашого рідничтвого загала, а зокрема до відома філій „Сільського Господаря“ і управ наших кредитових кооператив, щоб вони спільними зусиллями стали на допомогу пошкодженим річницям в добути кредитів на воєнних засівах.

Заразом комунікуємо, що Комітет допомоги воєнним засівам при львівському воєводстві ухвалював на 12. березня 1925 р. в його склад увійшли під проводом воєводи делегати: Тимчасового виділу самоврядування, Товариства господарського у Львові, Товариства Кулак рідничтв у Львові, Краєвого товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові і Займаку землі у Львові. Репетицією комітету з начальником департаменту рідничтв-ветеринарніого львівського воєводства.

З квоти, призначеної на львівське воєводство, а саме: 500,000 зол. акредитування воєнних засілів всі повіти львівського воєводства за винятком сокальського. На поодинокі повіти припадає в межах золотих: 1) Бібськ 12, 2)

Верець 27 (школа в Березові опініє е на 1,065,000 зол.), Добромиль 12, 4) Прогорб 40 (школи в Прогорбі опініє на 1,060,000 зол.), 5) Городище 6, 6) Явошів 55 (школи в Явоші опініє на 2,400,000 зол.), 7) Монастир 5, 8) Комішувка 10, 9) Косів 34, 10) Дієво 20, 11) Любачів 5 (школа), 12) Ланьц 12, 13) Ланьц 23, 14) Мостиска 10, 15) Ніска 5, 16) Пасічків 70 (школи в Пасічків опініє на 2,300,000 зол.), 17) Перемишль 10, 18) Рувч Рувч 5, 19) Рувч 30 (школи в Рувч опініє на 2,130,000 зол.), старостів акредитує на 30,000 зол., 20) Ратинь 21, 21) Самбір 58, 22) Сани 10, 23) Станіслав 12 (школи опініє на 2,000,000 зол.), 24) Стрижів 10, 25) Тарнобжег 5, 26) Жолків 5.

Пропонуваний склад Повітових комітетів допомоги воєнним засівам, а саме, щоб до нього старостів покликали з репрезентатів виділу повітового, дох селян (одиного Польща, одного Українці) і одного репрезентатів великої власності — на установах. Представники краєвого товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові, інж. Юлія Пилипівський, спротивлявся засаді пропонуваний повноважень до виділу повітових комітетів, члени якого від арбітрального поновлення старости і заступники за них, щоб повітові комітети допомоги, по діло як воєнний комітет, складалися, щоб репрезентатів повітового самоврядування, з репрезентатів сільсько-господарських організацій, діяльних в повіті, між ними репрезентатів філій „Сільського Господаря“, мотивуючи своє ставлення хоченням ведення аграрної адміністрації при допомозі сільсько-господарських товариств.

Становище репрезентатів краєвого товариства господарського „Сільський Господар“ найшло підтримку у всіх членах воєнського комітету допомоги воєнним засівам. Винесено рішення, на основі якого старости обов'язані зложити повітові комітети допомоги засівам, проруч репрезентатів виділу повітового, з репрезентатів національних річничтв організації в повіті.

З концертової сали.

Концерт ноланд і щедрівон. — Шевченківський концерт.

Хоча мої замкнуті про пошій концерт, що відбувся ще в першій половині минулого місяця, видаються сільно опініє, хоча у нас і багатьох, нертз дуже вдатний концерт не повисали в агаїлї справді з причин, що саміх справді адава була ангажовані були улаштувати тих же або і самі виступили, як ось і цим разом, — то все таки уявляю, що концерт цього не можна збути мовчанкою хоча в той причин, що на ньому виконано декілька творів молодих українських композиторів з Великої України: Козинського і Вериківського. І не спонукає мене написати декілька замкноті про той концерт.

Програма того концерту, ініціатором якого був сам його диригент, п. Лев Гукевич, якому я заздалеку мав введення тих нових річей, складалися з передогоного ряду колекцій і шедрівон, відспіваних у перерахунок часті „Львівський Воєвод“, а відтак „Банауристом“, і з сольовою точкою співачки п. М. Любєвської.

Хоча як справжній педичин хорів літературний чини ми в обробках Шевченка й Л. Оганяна. Хоч як цікаво була для нас прекрасна шедрівка Любєвської, яка в мініятурі викинула нам подекілька нові у автора колекції „шедрівон-гармонічній“ часті — то все таки найбільш інтересною для нас була поява нових творів нових композиторів з Києва, Козинського й Вериківського. В останній роках Велика Україна втратила трьох визначних музичних діячів, а саме Леонтовича, Стеценка і Степанова. Тому й питання, що дісталося там на полі музичної творчості після смерті тих композиторів, набуває тим більшої ваги і значіння. Безперечно, з тих кількох, а додати невеличкий зразок творчості молодих композиторів годі хочби в прибіжженні утворити собі повний образ їхньої пошті. Та все таки і ті дрібні твори вказують на те, що їх автори твердою ногою ступили на музичному полі, виявляючи повні засвоєння культуру вокальної техніки. Понуду ми Вериківського „Лавони“, „Ой в ястиї полі“ та Козинського „Ой а гаю, гаю“, „Ой кохала коханицю“ і „Ла не туман з моря“. Колиб ходило про приблизну характеристику напрямку названих композиторів, то треба підняти, що пішла вони рідше по лінії фактури Леонтовича, як Стеценка, себто фактури більш контрапунктичної, ніж гармонічного задовлення. Оба вони шукають нових шляхів, діячів як контрапунктально-гармонічних, так і ритмічних проблем. Обробки Козинського вже за сабї більшої кількості й обємистості дали нам наразі найважливіший образ, як Вериківського. Одинає все таки в обох тих композиторів сабї на тому місці показати гідня насладників першоджерела — перших згаданих уже вишкелених композиторів — насладників, покликаніх продовжати розпочате іа попередниками діло.

Хоча „Львівський Воєвод“ й „Банауристом“ били неважкими сумішю підго-

АГРУМІНА природний питроковий екстракт, густий, пас піною сімью питроку, до чаю, миско, кави, лаусту, бонсу і т. п.
Дешеві, здорові, смачні, прості.
1247а Майдан у всіх скляках 10—75
„Бароні Торгсін“.

Товариш д-р Л. Туркенич. Товариш член „Воєвод“, представники всі такі били вперше і злучили виступи, Голосний матеріал „Банауристом“ мав якусь добу сирія і в тому напрямі сід там протестувати. Тестувати сирія й декоративні побудови, правда, не повно музичного ефекту буди-ш-буду сильно заступили хорів, але сід підчасувати значення асигнати мисловити всі характеристичні примети, шоків і тонкості співачих творів.

Самістю цього твору буди п. М. Любєвський, що вперше виступав під назвою українською публікою. Це може була причиною деякої пошкоти трети, яка арештом скоро устачува і дозволила співачій анівати себе, як дуже шліт нову силу з великим шляхотним і прояснені голосним матеріалом, правда, нертз не сильним, за те злучено наділим у всіх реєстрах. Поруч так часто вокальних примет, які сідчать про повноту гарнї школи, співачка викликала велике здивування і вступила всіх товчостей на першій потяж простих, все таки габитових колекційних методів і тексту.

Шість колекцій зробила доволі гарне вражіння і того роду виступи сід би повторити з метою популяризації української народної музики серед ширших верств і шкільної молоді.

Важко провадити мені реферувати стрізу Шевченківського концерту. Не пошкую нічого про легковаження справи чи недоложення відповідин стараним і добра воля і праця покликані до того людей спільно совісно свій обов'язок в даному разі. Тільки що часи змислюються а з ними і форма таких сід змислюються. Даннішими часами Шевченківський концерт був до певної міри шорічаним бідисом нашого культурно-музичного життя і дорічку. Нині те життя повоє, але перто зачинає спеціалізуватися. Чимраз більше і частіше відбуваються у нас концерти з чисто музичною тенденцією і а той бік звертається інтензивність та напруження наших сил і задань. Воно й повинно так бути і не відрада початку — одначе тим самим відбачається це відомо на Шевченківський концерт, як про нашх невідрадинних обставинах і доволі скупій кількості працюючих у тому напрямі ставати не раз просто верховною в цих змисленнях, забороною в суті річ багато часу, а не даючи в ефекті того, що повинні дати. Успіх і вагість програми такої концерту залежить ще й від того, чи дає вона щось нове, зване в додатку з Музею Шевченка. Не перет, що й нині можна би ще зробити доволі цікавий Шевченківський концерт, колиб ми мали ас нові й ширші твори, що підказали під таке свято. Та, на жаль, шорую так не може бути й відповідно до того музична література вичерпується, повторюється, тратить на цікавість. В прикрім проваженні, що наводяться й солісти, які не знають, що виконувати на такому святі — не говорючи про те, що Коли давши виступ на Шевченківському концерті був чи не одинокою, в кожнім разі рідкою нагодою поати на естраді соліста, то нині для нього є ще деякого роду жертвою, бо він пошть виступати в атмосфері чисто музичного концерту, без традиційних промов і декламативних. Воле є й дієво музикальна публіка. Через те ас Шевченківський свят тратять густо-часті сід важливі настрій, бо ставати консеквенцією радше імперативу сухого сповіщення традиційного обов'язку такого концерту, ніж внутрішнім імпульсом і духовною потребою. Теперішній Шевченківський свят вийшли з кругів публіцистичної та студентської молоді. Нині бачимо, що вона там ще тільки малою сімою радіо в дотепершій формі — можуть мати і мають і ще такою і в українських колекціях на чужих землях, але не у нас, бодай не в ті формі, і не для української інтелігенції.

Справу Шевченківського свята повинно перенести на себе Наукове Тов. Шевченка й улаштувати його в формі академії з науковими рефератами про творчість Шевченка. В поштуру такої академії моглиб уніти, розуміється, поаз і деякі відповідині музичні точки. Улаштування Шевченківських концертів як таких треба відкинути шкільній молоді, а радше передати сивази обдуману популяризацію тих концертів для ширших мас, що одначе вимагає спеціальних величких зусиль, а тому напрямі, які люди не даються на протязі короткого часу здійснити. Проблема Шевченківських свят є надто важка і потребує широкого дискусії, а асета нап прийде і в кіршніти. Одинає кожному з нас, що концерти в честь Шевченка, в ті формі, як досі, не діячів на не раз гарне виконання поодиноких точок, на участь в них знаменитих солістів, як ось і цим разом, не мають настільки, рідного такого обходу і замисли в додержувати, аніжності і душі асладі якоїсь догарічності сичка.

З уваги на ці замкноті, уявляю зайняти реферувати артистичну сторону виконання на львівському концерті точок програвки.

В. Барицький.

„Ante portas“.

„Дух Льюкарна“ потерпіла діяльну поразку і то якраз там, де він повинен був розпустити до легу настільки кола. „Дух Льюкарна“, зроджений на вільній швейцарській землі, не міг піднятися до легу в тій самій країні, в своїй об'єднуючій і примиряючій Лізі Націй.

Одною з головних причин поразки мирної політики, зацікавленої Англією і в загальних обрисах спрещеної в Льюкарні, є подальша, заведбана, невіршена, оставлена на погалу „внутрішньої політики“ поодиноких держав меншості в квітці, квітці по-неволених народів чи їх частин. Вона то, як дух Гамібала найшла „ante portas“ Ліги Націй, вона перелачала тривожного „духа Льюкарна“, вона не дала змоги сучасним керівникам світа діяти до кінця в Женеві.

Коли в такому закутку швейцарської землі прийшов на світ дагдло усміхнений „дух Льюкарна“, та суглизна справа не представлялася надто грізно. Не тому, щоб вона не існувала або щоб її стан не був грішний, але тому, що вона безпосередньо не зачіпала світових великодержавців. Національна квітка існувала десь в Польщі, в Румунії, в Македонії; взагалі в напів-екзотичних зі становища західного Європейця країнах, але яке діло до неї Англії чи Франції. Правда, під час до часу приїде до Секретаріату Ліги Націй якась жалоба, але нею ніхто не цікавиться. Часом перекаже її якийсь урядовець, а часом і без перегляду вона поминає до актів. Якщо не гремлять гармати і не летить кров, національна квітка находитесь в стані спочинку.

Та виявилось, що „дух Льюкарна“ не лише сіє балодом доволі себе, але аміс робити й збитки, що він часами будить зі сну світових можновладців і вказує їм на нездорову рану ХХ століття, що він спричиняється до того, що націо-

нальна квітка охпає навіть для байдужих до неї дипломатичних джентельменів. Іншими словами, що та квітка домагається своєї розважки, бо в протиположному випадку погрожує глибокими потрясіннями і важкими комплікаціями.

В Льюкарні об'явлено Німцям постійне місце в Раді Ліги Націй, не гадаючи нічого про навіщення такиймі місцями інших держав. Імуже все було би відбулося злотно як би не те, що неназвано національній або — як тепер кажуть — меншостеві квітці стала „ante portas“, перед брамами Ліги Націй перед лицем європейського синєдріону. І то виростає та справа не в державі, яка має нпр. 12 мільонів „чужинного“ населення на 28 міль. жителів, але вискочила в державі, яка має 240 тисяч (по німецьким джерелам, а 160 тис. по італійським) німецького населення на 41 міль. жителів. Гноблення італійцями дрібної тирольсько-німецької меншості викликало величезну метушню. Промови в баварському сеймі і європейському парламенті та шперонсько-погрозові вигукки Муссоліні. Виявилось, що меншостева квітка, навіть найдрібніша, є вичіною небезпечкою для мира, є бочкою пороку, що кожної хвилини готова спричинити воєнний пожеж. Оскільки прийшли янкові розпорожкі в Чехословаччині, польськотитовські сутички, тільки в Польщі мільйонні меншості набрали води в рот. Але й цього було досить, щоб машину пусити в рух.

Вже у зв'язку з рейським пактом говорилось голосно про те, що Німеччина видигне національну квітку на терен Ліги Націй, що навіть не висунула в характері генеральної заступниці покритих народів, але вже самою своєю прикливою буде впливати на належну оцінку тієї вельми складної й вельми набезічної квітці. Тим більше почала виринати ця квітка чим більше зближувалося прийняття Німеччини до Ліги Націй з признан-

ням її постійного місця в Раді Ліги. Колись збрива тирольська сповня виробила такого великого галапа і викликала таку незвичайну метушню, то всі держави, які під оглядом національної квітці мають масо на голові і лекаються, щоб їм від того не зайшли очі, розпочали контратаку з матою в нівацькості впливу Німеччини. А що найгірше гріє в національній справі прийняв на Польщу, то й не диво, що пущено в рух всю машинерію, щоб її в однаковій умовині поставити в женевській установі з Німеччиною.

Збільшення постійного місця в Раді Ліги і нейтралізацію впливу Німеччини мають на меті збити національну квітку, розквітати її на дрібну монету внутрішньої, закритої перед поневоленнями народами колотниці і зчеплення притупити гостроту її актуальності.

Цю думку висловив перед д-ром Медінгером (членом пражського сенату, як це подає він „Нас Фр. Прессе“) один з антантських делегатів:

„Минули гарні часи Ліги Націй. Зі вступом Німеччини у вій повні спазми на нас ноні закладат. Тепер викликається всі тирольські дипломатичні синєри екста. Це білий комплікації наступати зі вступом Росії або Америки. Дотепер були ми між собою. Чи було нпр. що як-небудь меншостеві жалобу? І тепер або Ліга Націй розлетиться, або розлетиться з авсімі щось інше, як було досі“.

Вже ця тривога, яка пробивається в словах антантського делегата, вказує, що національна квітка є „ante portas“. Відсунення справи прийняття Німеччини в Лігу Націй, відсунено її міжнародною гостротою на якийсь час. Але це на ніщо не здається. Національна квітка є бродом духа часу і вона мусить бути вирішена скорше чи пізніше, — чи то міжнародними чинниками, чи шляхом безпосередності, чи якімсь нагальним способом.

Актуальність національної квітці є безспірною. І тому поклик до об'єднання „національних меншостей“ є гаслом теперішнього моменту. Ф. Ф.

Радянська Україна.

Об'являю з життя: а) Бачевського за право життя; б) також „співчестів“ радянських судових органів.

В Одесі доповнився самогубство популярний і талановитий лікар Гешелін. Але те, що хтось навіть лікаря, доповнився самогубством, не було би ще такою анімацією і гідним уваги явищем. Річ на в самому факті, а в мотивах вичити і так життєвих обставинах, що його спричинили. Гешелін дістав шляхом конкурсу посаду шпитального лікаря. Його конкурентом був комуніст Бір, що не міг ніяк погодитися з тим фактом. Бір багато не думав і пустився на нечесний шлях випаду на Гешеліна. До інспектора шпитальної сітки так комуніст Юделіс написав донос, що Гешелін висловолювався злиждатом про партію і його слід разше посадити до БУПр-у (будинку примусової праці або тюрми) ніж допустити на посаду в шпиталі. Юделіс негайно скасував постанову конкурсової комісії та не допустив Гешеліна на посаду без перевірки справ.

Гешелін рекурсував до професійної лікарської спілки, але головою спілки був теж Юделіс. Рекурсу не тільки не поладано, але й усунуто його зі складу професії, чим позбавлено його змоги займатися навіть вільною практикою — Гешеліна визнано негрудовим елементом і тому для радянської суспільності зовсім непотрібним. Дійшло до того, що його виклинули з помешкання як непотрібного галапа. Гешелін опинився у безвиїзному положенні та мав до вибору голодом, смертю або самогубством. Вибрав не останнє і лише по собі картонку з написом: „Причиною моєї смерті партиць доктор Юделіс“.

І щойно по смерті талановитого лікаря партія і влада заінтересувалася справою. Прокуратура при-

ЛІКЕР ANTIQUE
БАЧЕВСЬКОГО

Лист з села.

Негативні елементи села виступають ворожо проти кооперативизму та з особистих мотивів до поодиноких членів управ, чи то підбуктані ворожими й конкуруючими чинниками. Адміністрація, особливо поліція постійно проявляє придривність у відношенні до кооперативного руху, заслонюючись „санітарними“ оглядами. В одній кооперативній селі стінується з довгою тагалиною з приводинівськи. Очевидно, злиська була в українській мові. Поліція почав домагається виписки в польській мові. Тоді виставлено фірмову виписку згідно зі змістом зареєстрованої фірми: по українськи кирилицею і латинкою. Однак і цього було мало поліції. Він почав від старосту накладати постійні кари на кооперативу, домагаючись польської виписки в польських державних ко-літрах (червоно-білому). Який абсурд! Подумайте собі, чи є щось подібного можливе в якійнебудь державі, щоб вимагати видання приватної фірми державними копіями. Коли денде приватна фірма дозволила собі на такий несласний крок, то була би потягнена до відповідальності за надуживання державних принак, які є прикметні тільки для державних установ. А в Польщі якраз навпаки. І кооператива мусить платити кари тільки за аналіфабітизм польських поліція.

Приватні крамарі, особливо Жиди, ведуть ованощадну боротьбу з кооперативами. Пригітаючи до себе негативний елемент села, вони наводжують його проти коопера-

тив, розсвояють про неї наймовірні поголоски, поширюють злобні вигукки. Нпр. з призду ревизора роблять цілу подію, в якій фігурують і надузжиги, і банкрутта повітового союзу, а навіть львівської централі та лакають селам, що вони муситимуть платити за те, що „покрали пани“. Таким чином стіється недовіра до кооперативизму, спричинюється остудження задалу. І менше вироблені одиниці починають відмежовуватися від кооперативів. Атавістична віра, що — мовляв — „Жиди все знають“ починає перемагати. Крім того жидівські крамарі, піддержувані своїми організації, ведуть неперервну конкуренційну боротьбу. При допомозі окремих розвідників вони довідуються не лише про ціни товарів, але про різні інновації, стараючись обманити шини, не лишитись позаду під оглядом не так якості, як різномодності товарів, кредитують на всі боки, щоб тільки анеохотити членів кооперативів і довести її до упадку. Правду кажучи, піддержувані матеріально жидівськими організаціями, Жиди-крамарі є найгіршими противниками кооперації і господарської еманіпації українського селянства. На сага замикати очей на те, що в багатьох випадках Жиди удається оманути намічену шль, хоч як спорадично анеохота — зовсім природно — не зупиняє розвою співвідносного руху. Але якщо й те, що жидівська боротьба з кооперативом, не зважаючи на інші моменти розвіджості інтересів українського селянства і розвіджості між жидівського селянства, викликає проханн англізацію, які не вродять добра.

Будучи спростованими, треба зазначити, що ті прован жидівської боротьби є наскрізь прихизні. Є це факти, що випливають з життєвих інтересів, з боротьби за існування. Не боротьба з кооперативним рухом, ведеца Жиди, нас обурює, а неадекватність деяких способів боротьби.

Досі Жиди мали у нас торговельний монопол. Тепер кооперативизм починають підважувати та монополію й зискове становище Жидів. Я взяв на увагу одну кооперативу і на основі її крамарської діяльності прийшов до досить цікавих висновків. Кооператива, себто сандкаса крамничка в селі Х, що має 90 членів і 600 зол. всіх капіталів, заробляє місячно переціно 100 зол. В тому ж селі (300 хат з 1500 жителями) є ще чотири приватні крамничі, дві християнські (з яких одна майже не фунгує) і дві жидівські. Одна з жидівських крамничок просперує адже або втрое краще від кооперативної крамнички, торгуючи не лише сільсько-крамарськими товарами, але й маючи туюч та алькоголь. Коли одна, дуже приватна кооператива заробляє місячно 100 зол, то дві жидівські мусять заробити найменше 300 зол. (Зважачи, що одна з жидівських крамничок просперує адже або втрое краще від кооперативної). Значить одно село дає двом жидівським сім'ям 300 зол. заробітку в місяць або 3,600 зол. у рік. А що на українських національних територіях над Польщею маємо понад 6000 (двісті тисяч) українських сіл, то українське селянство дає заробітку членів жидівської крамарії переціно 22 міль. зол. Але українських кооператив є вчин-що лише

2.000 (два тисячі). Коли прийняти що всі вони є сільськими крамничками, то ще в 4.000 українських селам заробіток жидівських крамарів піднесеться. Приймаючи, що не піднесеться тільки заробіток (не зиском) відсунутих та кооператив (1.200 зол. річно), одержимо разом в 4.000 селам кошту 5 міль. зол. річно, себто разом 27 міль. зол. річно. Але ж не всі села є в тому положенні, що мають тільки до дві жидівські крамничі, як і не всі села мають християнські крамничі, як даному випадкові, та й якісь не всі села мають 1.500 жителів. Село, про яке говоримо, є щодо числа населення нижче середнього. Зараз сусіднє біля нього поруч одної кооперативної і жидної приватно-сандрської крамнички має аж вісім жидівських крамничок. Така чина кошту 27 міль. зол. річного жидівського заробітку в українських селам требаб зрозуміти це подібність. Отже дохідом до висновку, що жидівське населення заробляє річно на українських селам 34 міль. зол. позертаючи ту суму на свій прожиток і господарський розвиток.

Зовсім ясно, що коли кооперативний рух, який сьогодні є тільки в початках, загрожуватиме лише відраати жидівський крамарський до-нополів на селам, але й його в дальшому розвитку відважувати, то Жиди користуються всім способом, щоб до цього не допустити, оудучи добрими тактиками і знаючи всі прийоми купецької боротьби, вони зразу не оманули українського селянина — не оглядаючись на мораль і етику, переходять з ф-веналу.

(Продовження буде)